

ABONAMENTUL

un an . 24 Cor.
 jum. an . 12 "
 o lună . 2 "

Anul de Duminică

un an . 4 Cor.
 pentru România și :
 America . . 10 Cor.

un de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA :
 Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.

Manuscripte nu se îna-
 poiază.

Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Adunarea Asociațiunii din Arad.

Arad, 11 Februarie.

Prinosul Aradului pe altarul culturii românești.

Aradul a fost locul unor mărețe serbări culturale românești. Adunarea Asociațiunii culturale aradane ce s'a ținut aici în sala festivă a palatului primăriei din Arad a avut un succes grandios. Tot ce are mai prețios ca bogăție și cultură Aradul și împrejurimile lui, neexceptând Bănatul și Căminul, a venit, aducând cu sine un mare număr de țărani români cu portul, cu firea lor cumpătată și curată. Peste trei mii de oameni. Ziua de azi e un eveniment cultural pentru toți românii din Ungaria și străbuna Asociațiune, tânjind atâta vreme, să a întinerit și ca prin farmec a prins nădejdi și puteri nouă și dragoste de viață și de muncă rodnică și făgăduitoare.

Sedința.

— Dela corespondentul nostru special. —

La ora 10 sala festivă a primăriei e plină de lume. Aproape toată clasa cultă din Arad și împrejurimi și-a ținut de sfântă datorie să se prezinte la serbarea mare a culturii românești. În public să observă în-deosebi tineretul. Elevii seminarului diecezan, în frunte cu profesorii lor sunt în număr complet. De asemenea au venit cor-porativ elevele școlii civile de fete. Dar multă surprindere face cununa de țărani, îmbrăcați în haine de sărbătoare, cu fețele roșii, sănătoase, privind cu sfială în jurul lor. Parcă nu le vine să creadă, că sunt români toți acești domni mulți, cari îi chiamă pe ei, opincarii, la o sărbătoare românească, aici, în mijlocul străinilor, în încăperile celui mai impunător palat din Arad.

La masa prezidială : R. R. Ciorogariu, în-locuit pe P. S. Sa I. Papp, Nicolae Oncu, Vasile Goldiș, Sava Raicu, Dr. Ioan Suci, Sever Bocu, P. Truța, prof. Micula, V. Antonescu, Cornel Lazar.

Printre cei prezenți am putut observa pe următorii :

G. Văcescu prefect (Craiova), Paraschivescu adv. (București), Dr. Nicolae Oncu, Roman R. Ciorogariu, Emanuil Ungureanu, Vasile Goldiș, Dr. Ioan Suci, Dr. Stefan C. Pop, Petru Truța, Sever Bocu, Vasile Micula, Virgil Antonescu, Cornel Lazar, Vasile Beleş protopop, Ioan Ardelean (Simleu), Ioan I. Ardelean (Boroșineu), Nicolae Lazarescu (Șiria), Antoniu Coșa (Ghioroc), Sava Raicu (Arad), Procopiu Givulescu (M. Radna),

Dr. V. Avramescu (M. Radna), Dr. A. Demian (Arad), Dr. A. Grozda (Buteni), Petru Truța (Arad), Octavian Tămășdan (Moneasa), Fabriciu Manoilă (Sămbăteni), Ioan Morariu (Măderat), V. Petrovici (Toracul-mare), Simeon Bulcu (Șomoșcheș), Romul Vășan (Ghioroc), Dr. Al. Marta (Lipova), Constantin Don (Arad), Ioan Nicorescu (Curtici), Dr. Lazar Iacob (Arad), Georgiu Feier (Boroșineu), Dr. George Ciuhandu G. Mihuț (Măderat), (Arad), Axente Secula (Șiria), Nicolae Marcu (Șiria), Ilie Moise (Arad), Iustin Iancu (Otlaca), Aurel Ciorogar (Moroda), Dr. Teodor Burdan (Boroșineu), Teodor Pap (Arad), Ioan Funariu (St. Ana), Nicolae Macre (Bocsig), Petru Pașca (Șicula), G. Balint (Șicula), Trifon Lugojan (Arad), Dr. Teodor Pop (Giulavărșand), Teodor Leucuța (Piiul-mare), Teodor Moțiu (Piiul-mare), Georgiu Morariu (Arad), Ioan Mihuț (Măderat), Petru Popa (Măderat), G. Petrovici (Nădlac), Stefan Petica (Măderat), Pavel Dîrlea (Boroșineu), Pavel Boțco (Arad), Ioan S. Halmagean (Boroșineu), Crăciun Chera (Boroșineu), Dimitrie Popovici (Cermeiu), Dr. N. Ciacian (Pecica), Simeon Burza (Arad), Todor Pogace (Mândruloc), Todor Cocioban (Mândruloc), Dr. Emil Monția (Șiria), Coriolan Monția (Arad), Aureliu Morariu (Măderat), Iustin Olariu (Arad), Dr. P. Pipos (Arad), Ioan Popescu (Toracul-mare), Dimitrie Popovici (Arad), Iancu Ștefănuț (Mândruloc), Dr. Gheorghe Popa (Buteni), Dr. Aurel Lazar (Oradea-mare), Savu Bugariu (Micalaca), Traian Vășan (Arad), Ioan Morariu (Micalaca), Avram Se-dean (Arad), Victor Stanciu (Arad), Victor Po-povicu (Bichș-ciaba), Dr. Ioan Nemet (Arad), Dr. Sever Ispravnic (Arad), Dr. Liviu Tămășdan (Arad), Ioan Neamțu (Sân-Nicolaul-mic), Vasile Micula (Arad), Dr. Silviu Beșan (Arad), Dr. Va-sile Avramescu (M. Radna), Dr. Cornel Iancu (Arad), I. Georgiu (Boroșineu), Gerasim Serb (Arad), Iuliu Herbay (Arad), Dr. Teodor Pap (Arad), Dr. C. Pavel (Beiuș), Demetriu Roman (M. Radna), M. Suci (Șiria), Corneliu Grozda (Șimand), Dr. I. Popp (Lipova), Gheorghiu Mladin (Șilingia), Dr. Lazar Ghebeleş (Pecica), Nicolau Chicin (Nădlac), Dr. Aurel Novac (Pecica), Ghe-orghiu Braja (Arad-gai), Ioan Vancu (Arad), Au-rel Petroviciu (Nădlac) etc. etc.

Intr'o liniște solemnă se ridică P. C. Sa, protosincelul Roman Ciorogariu, să deschidă adunarea în numele P. S. Sale episcopului Ignatie, președintele de onoare, care din cauza morbului nu putea să se prezinte. Prea Cuvioșia Sa, e primit și ascultat cu mare atențiune. Cuvintele respicate, rostite cu un glas voluminos și puternic, fac o adâncă impresie.

Lăsăm să urmeze discursul în întregime :

Onorată adunare generală ! Doamnelor și domnilor !

Cu sfială ocup locul ilustrului nostru prezident, împiedecat prin forță majoră, dela bucuria de a vă vedea adunați în jurul său, ca împreună lucrători la idealul culturii românești, care ne-a întrunit as'azi în număr atât de frumos. Intrunirea d-voastră este o mălurie vie, că Asociațiunea aradană n'a murit ci a dormit numai, dacă de dormitare se poate considera și modesta activitate de reconstruire, ce a desvoltat-o dela reactivarea sa. Mai sunt suflete inspirate de dorul de a lucra pentru »înaintarea literaturii române și a culturii sociale«, precum este scris în primul §. a »Asociațiunii naționale aradane pentru cultura poporului român«, izvorit din sufletul iubitor de neam a în-naintașilor noștri.

Mijloacele pentru realizarea idealului nostru cultural sunt clar indicate în statute : a crește o generațiune pentru știință, artă, industrie, comerț, agronomie ; a honora pe învățătorii cei buni, pe scriitorii români la editarea lucrărilor literare ; a sprijini școalele ; a întemeia o bibliotecă ; a susține o localitate ca centru de întrunire socială. Cu un cuvânt a forma aceea lume intelectuală, care ne face posibil progresul civilizațiunii, de subt care nu ne putem subtrage subt nici un cuvânt istoric, dacă e să nu fim dripiți de el ca vermii pământului.

Aceste înțelepte dispoziții din statute denotează, că întemeietorii acestei Asociațiuni n'au fost numai oameni de inimă, ci și bărbați luminați cu prevederi largi în tainele desvoltării unui popor. Decretarea chestiunilor noastre vitale, de chestiune culturală e o înaltă concepțiune a problemei noastre de existență. Acest punct fix are să rămână ideia conducătoare a tuturor lucrărilor Asociațiunii.

Direcțiunea Asociațiunii s'a achitat și până acum de aceasta datorie, între marginile modestelor condițiuni ce i-s'a dat dela reactivarea Asociațiunii, înfruntând greutățile împreunate cu reînvierea unui corp bolnav : a distribuit din an în an modeste ajutoare mai ales pentru tinerii dedicați carierii industriale și a agonisit pe lângă aceasta modestul capital despre care vi-se va refera. Dela d-voastră doamnelor și domnilor depinde, ca lucrarea ei să devină tot mai intensivă, și să se estindă asupra tuturor ramurilor culturale indicate în statutele Asociațiunii.

Muncă și jertfă vi-se cere dară, doamnelor și domnilor, în numele culturai românești. Un popor care nu este capabil de de muncă și jertfă nu este vrednic de viață. Cel tare să vină într'ajutorul celui slab, aceasta este rațiunea asocierii în jurul unui scop comun: așa se creiază individualitățile mari sociale, așa s'au înălțat popoarele culte de astăzi.

Cultura n'are hotare, ia este un bun comun al tuturor neamurilor, — lumina ei tuturor luminează. Dela noi depinde să aducem, prin muncă și jertfă, sub acoperământul ei toate breslele societății noastre și prin aceasta să intrăm în concertul popoarelor culte și fericite. Când va fi mai puțină mizerie va fi mai puțină și tânguirea și ciocnirea, *intra et extra muros*.

De rândul facultăților noastre culturale, avem mărturia vremilor trecute și prezente, că neam mai ales decât al nostru nu este, atunci când se avântă în curentele culturale. Fie ca aceasta zi de sărbătoare să rămână momentul unui nou avânt în viața noastră culturală de pe acest pământ binecuvântat de Dumnezeu, unde suntem chemați a trăi și muri, în cinste și cu sfârșit creștinesc. Posteritatea va fi îndreptățită să se pronunțe, că ce întrebuintare am făcut de talantul moștenit dela străbunii noștri. Și pentru timpul nostru noi avem să răspundem.

Inspirat de aceasta gândire și simțire, vă zic, doamnelor și domnilor, un călduros bine a-ți venit sub steagul culturai românești, și declar deschisă ședința adunării generale a »Asociațiunei naționale aradane pentru cultura poporului românesc.«

După ce să liniștesc aplausele dl R. Ciorogariu anunță că »Astra« s'a reprezentat prin dl Em. Ungurian din Timișoara, Societatea pentru fond de teatru, prin dl Procopiu Givulescu din Radna. Adunarea îi aclamă viu.

Discursul d-lui Goldiș

Se ridică apoi dl Vasile Goldiș, directorul asociațiunii și în mijlocul unei solemne tăceri, își rostește discursul, pe care ținem de asemenea să-l reproducem întreg. Magistralul discurs al dlui Goldiș e întrerupt din când în când de izbucnirile entusiaste ale publicului. Sfârșitul discursului rostit întreg cu o claritate clasică în dicțiune, e acoperit de aplauze generale.

Prea Cuv. și M. On. d-le președinte!

Onorată adunare generală!

Simțesc o adâncă emoțiune, când în calitate de prim-director al Asociațiunii din Arad pentru cultura poporului român înțaiia dată mi se dă pri'ej a mă adresa On. adunării generale.

Fiu al comitatului Arad, dar din toată copilăria crescut în acest oraș, sunt cuprins de deosebită mândrie, când văd, cum românii din provincia Aradului arborează aici din nou mândrul steag al culturii românești.

Aradul nu este lipsit de tradițiile acestei culturi.

Sunt acum aproape o sută de ani, de când în acest oraș la anul 1802 s'a înființat cea dintâiu preparandie românească. Această școală a avut între luminătorii săi pe Dimitrie Țichindeal, unul dintre făclile neamului nostru. Pe acest pământ și-a dezvoltat Moise Nicoară eroica sa luptă pentru desrobirea bisericei strămoșești din ghiarele slavismului. Și când după apunerea vremurilor amare ale iobăgiei, românii din țările de sub coroana Sfântului Ștefan au început să-și ridice ochii umezi de lacrimile

durerilor seculare spre lumina înveselitoare a cunoștinței, când în țara Ardealului la anul 1861 sub ocrotirea celor doi mari arhierii români Andreiu Baron de Șaguna și Alexandru Șterca Șuluț ei au înființat cea dintâiu societate culturală, Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român, atunci numaidacă în anul următor 1862 dintre toți românii locuitori în țara proprie a Ungariei, aradianii au fost aceia, cari au înființat aici în Arad Asociațiunea națională pentru cultura poporului român, nu numai a poporului din Arad și provincia aradană, ci pentru întreg poporul român din Ungaria proprie, căci după statutele ei membrii acestei Asociațiuni puteau și pot să fie toți românii, locuitori ai patriei ungare. La primul apel, poporul românesc din acestea ținuturi, dornic de lumină și învățătură, a vărsat suma de 60 mii de coroane pe altarul luminării sale. Și cine răsfoiește filele prăfuite din istoria mișcărilor acestui popor de prin anii 1860, cu duioșie se poate convinge de furtunoasa zvâcolire a acestor români, ca să iasă din negura neștiinței la luminișul dulce al culturii.

Ca orice epocă de avânt cultural, a zămislit și vremea aceasta pe poetul aspirațiunilor sale în persoana lui Iulian Grozescu, ale cărui poezii le-a editat în anul 1869 aici în Arad cu tiparul lui Ștefan Gyulai românul vrednic de aducere aminte Mircea B. Stănescu. E aproape uitat cu desăvâșire la intelectualii români renumele lui Iulian Grozescu, dar țărani de prin satele noastre declamează și astăzi poezia:

Unde, unde, moș Martine?

La biserică vecine,

Să mă rog mai câte-odată

Pentru lumea cea stricată.

Soarta fatală a smuls aripile Asociațiunei noastre și avântul de vultur a fost înlocuit prin o muribundă licărire. Din palatul de pe piața principală a Aradului Asociațiunea s'a ascuns prin odăițe plătite cu modestă chirie și în urmă se părea, că i-a încetat răsufierea.

Nu merita soarta aceasta harnicul popor românesc din preajma Aradului, căci el și în acestea vremuri de lăncere a dat din sânul său scriitori ca Ioan Slavici, care prin condeiul său învâlit în farmecul dulcelui nostru graiu a creat la cele 3 milioane de români din Țara-Ungurească o nouă epocă de progres a limbei românești, apoi pe I. T. Mera, tot din satul cel vestit al Șiriei, care a scris puțin, dar cecece a scris, sunt adevărate perle în literatura românească.

Năzuințele spre cultură ale românilor aradani s'au concretizat mai pe urmă într'un ziar apreciat de toți românii, iar astăzi, iată, văd redeșteptându-se din somnu-i adânc Asociațiunea națională din Arad pentru cultura poporului român.

E nespus de mare chemarea acestei Asociațiuni. Ea trebuie să fie mama ocrotitoare a limbei românești aici la marginile cele mai spre apus ale neamului nostru. Ea are menirea să fie cheagul, care să ne unească pe toți pentru gustarea fructelor dulci ale culturii. Ea are să între adânc în viața sătenilor noștri, să le îndrepte moravurile, să-i învețe a cunoaște puterea unirii în cugete și în simțiri, să le arate foloasele traiului sănătos, să le deschidă calea pardosită cu aur a muncei folositoare. Ea tre-

buie să-și câștige ca scump tovarăș cântarea românească, doina cea de dulce jale, ea trebuie să împodobească veselia cu dansul românesc, ea are chemarea să potențeze frumusețea trupului nostru cu fermecătorul port românesc.

Prin muncă stăruitoare, cu înțeleaptă chibzuială și mai presus de toate producându-se și întărindu-se tot mai mult în societatea românească a provinciei aradane simțul solidarității culturale, avem nădejde a ne apropia de sublimele scopuri ale scopurilor noastre Asociațiuni.

Simțesc adierea caldă a vântului de primăvară, aud baterea lină a aripelor, ce se pregătesc la sbor și un simț cald de măturire mă cuprinde, când mă văd părând la învierea veselă a Asociațiunii naționale din Arad pentru cultura poporului român.

Cu glasul tremurând de emoțiune strig: Înainte cu Dumnezeu!

Discursul d-lui Ungurian

Dl Em. Ungurian, în calitate de reprezentant al Astei, ține următorul discurs:

Onorată adunare generală!

Sunt însărcinat din partea comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român al reprezenta în adunarea de astăzi a d-voastre.

În proporțiune cu poporul român din Ungaria noi avem preaputine societăți culturale, deci lucrul natural, că atunci când una din aceste societăți între cari se numără și Asociațiunea culturală, vine și dă sămna de viață, celelalte societăți culturale românești sânt o bucurie, că văd sporindu-se numărul soților de muncă, cari vin a conlucra la propagarea culturai poporului român.

Onorată adunare generală!

În timpuri vechi, încă până înainte de un secol pe terenul cuceririi, cultura n'a avut rol însemnat, popoarele mai mari cu cultura lor națională au fost inofensive față de popoarele mai mici, în acele timpuri fiecare neam în nizuința sa culturală s'a mărginit numai la sînte singur, a grîit numai ca păturile sale proprii să facă progres în cultura sa națională; nici n'au gândit ca să obțină cultura sa și altor neamuri; urmarea în acele timpuri a fost, că fiecare popor după obiceiurile sa, după înclinările sale naturale, și după puterea sa de viață, de nime conturbat, s'a năzuit a-și cultiva limba, literatura și societatea sa națională.

Acum însă în timpurile mai noi neamurile mici, și de soarte mai favorizate, încep a ataca cultura națională a neamurilor mai mici; în detrimentul acestora încep o acțiune culturală espasivă, se nizuiesc cu ajutorul culturai lor naționale a face cuceriri din păturile neamurilor mai mici, ca în acest mod să se întărească și să se tare; în aceasta a lor acțiune devin apoi violente și atacătoare față de cultura națională a neamurilor mai mici.

Acum se naște întrebarea că neamurile mai mici, atâtea în limba și cultura lor și prin aceasta în ființa lor națională, în ce mod și cu ce mijloace au să-și apere cultura și ființa lor națională.

În aceasta acțiune de apărare popoarele mai mici au trei factori decizători de a se cultiva și a se păzi de atacurile culturai străine și adevă:

Au să-și apere și păstreze limba lor moștenită dela părinții lor; — spre acest scop au nu numai exclusiv a o folosi: între sine, dar a o folosi și curății de elemente străine, a o nobilita, și desvolta în acest mod, ca toate păturile neamului să nu fie avizate în viața lor socială la limba străine; limba ține la popor în memoria originii lui, îi conservează individualitatea națională, prin limbă să declineste un neam de altul; individul sau familia, care își pede limba națională, se perde în element străin; un neam când își perde limba, naționalminte înceală de a trăi, dispare din sinul popoarelor vii, limba însemnează atâtea că viața națională.

Al doilea factor ca mijloc de apărare e literatura națională; literatura națională cu producții

ei, cărți sau jurnale, promovează cultura națională și susține în popor conștiința națională; deci neamurile mici în interesul conservării lor, au datorința a-și sprijini și desvolta literatura lor națională în acest mod, ca diferitele pături a neamului să poată afla în literatura proprie destul material: ca să poată ține pași cu progresul general de cultură al altor neamuri; dacă literatura unui neam e săracă, atunci păturile alfabetice sau științoare de carte se folosesc de produse de literatură străină, iară cu literatura străină se încreșcă în sufletul poporului spirit străin, și cu intrarea spiritului străin înceată conștiința națională și iubirea de neam.

Ai treilea factor de apărare este viața socială; neamurile mici numai așa se pot apăra de atracțiune și de înghițire din partea neamurilor mai mari, dacă își vor forma, cultiva și păstra viața lor socială națională; viața socială națională susține limba, datinile, portul, jocurile, cântecele, reminiscențele și tradițiunile naționale, adevărat susține toate atributele, cari constituiesc individualitatea națională; deci neamurile mici în viața familiară și socială au a să ține departe de societatea și cultura altor neamuri, pentru că când unele pături a neamurilor mici încep a se amesteca în societatea popoarelor mai mari, atunci la cele mici încep pierderile, cari cu timp duc la pierirea lor.

Deci popoarele espuse atacurilor în limba și cultura lor, au să-și cultive și apere limba, literatura, și societatea lor națională, dacă voiesc să se susțină între popoarele vii.

Când acum vă exprim dorința comitetului Asociațiunii, ca prevedința să binecuvânteze rodul muncii d-voastră, am onoare a vă saluta.

Distinsul fruntaș e viu aplaudat.

Discursul d-lui Givulescu.

Dl Procopiu Givulescu, în calitate de reprezentant al Societății pentru fond de teatru, rostește următorul salut:

*Cuvioșia Voastră, dle președinte!
Onorată adunare generală!*

Cu o nespūsă bucurie am luat asupra mea onorifică sarcină de a reprezenta la această ilustră adunare pe sora dulce a Asociațiunii aradane și a o saluta pe aceasta în numele societății pentru fondul de teatru român.

Marea mea bucurie să poartă la faptul, că bărbatii puși astăzi în fruntea acestei instituțiuni culturale au înțeles glasul poruncitor al vremilor și s'au hotărât a relua firul întrerupt al activității acestei asociațiuni.

Asociațiunea națională aradană a fost întemeiată de oameni mari ai neamului nostru, cari în toate acțiunile lor au fost conduși de dorul ferbinte de a îndruma dezvoltarea noastră culturală pe calea progresului și a înaintării. Mintea lor luminată a înțeles adevărul, că pentru răspândirea culturii noastre genuine, carea este cea mai puternică și mai sigură bază a existenței noastre ca individualitate etnică și culturală, nu este suficientă numai activitatea dezvoltată de instituțiile noastre de creștere, de școlile noastre, ci avem arzătoare trebuință de instituțiuni culturale, de asociațiuni și societăți, cari prin mijloace potrivite, prin oferirea de lectură bună și folositoare, prin dezvoltarea gustului și a dragostei pentru arta națională, prin strângerea într'un mănunchiu a tuturor elementelor iubitoare de artă, literatură și toate manifestările culturale românești să creieze în sufletele noastre ale tuturor sentimentul de comunitate sufletească, cu cari înarmat fiind un popor, răzbește cu ușurință toate necazurile ce să pun în calea dezvoltării lui firești.

Mărețea adunare generală de astăzi, iubirea închinată pentru cultura neamului pe care o văd conducătorii actuali ai Asociațiunii, sunt înălțate chizășii, că Asociațiunea națională aradană își va împlini cu scumpătate sublima misiune, în serviciul căreia au pus-o întemeietorii ei. Fericit de a vedea Asociațiunea aradană lucrând în folosul culturii noastre alături de celelalte societăți culturale, ale noastre în numele societății pentru fondul de teatru român o salut din inimă și: Asociațiunea națională aradană: vivat, crește, floreat!

După dl Givulescu, al cărui discurs este primit cu aplauze, i-se dă cuvânt secretarului Asociațiunii, dlui profesor V. Micula, care citește următorul raport.

Raportul general

al direcțiunii Asociațiunii aradane pentru cultura poporului român despre gestiunea timpului dela ultima adunare generală până la cea de acum.

*Ilustrisime Domnule Președinte!
Onorată Adunare generală!*

Activității modeste, cuvinte modeste i-se cuvin. Vrem să zicem că nu ne putem lăuda cu avânturi îmbucurătoare, ba nu am ajuns nici să putem împlini cele prescise prin Statutele Societății noastre.

Direcțiunea de acum a Asociațiunii a primit conducerea agendelor în toamna anului 1907, după ce un lung șir de ani toată activitatea societății să mărginea la distribuirea unor modeste ajutoare pentru ucenicii de meserii.

Statutele Asociațiunii fixează în 4 puncte scopurile ei mărețe a da ajutor material tinerilor cari se pregătesc pe orice carieră științifică, artistică, industrială ori economică — a compus o bibliotecă pentru folosul membrilor societății, — a instrui o localitate bună pentru folosirea produselor literare și înaintarea culturii sociale și în fine — a conlucra spre ieșirea opurilor literare și artistice române.

Sunt mari și frumoase scopurile Asociațiunii, dar — durere — un lung șir de ani activitatea noastră pentru apăsarea acelor mărețe scopuri a fost aproape nimic.

În timpul din urmă a lipsit apoi chiar și localul potrivit pentru ședințele direcțiunii, căci Casa națională zidită în suburbiul Pârneaș s'a dovedit absolut nepotrivită pentru de a servi ca localitate pentru scopurile Asociațiunii.

Năzuința cea dintâi a direcțiunii a trebuit să fie deci aflarea unui local potrivit în centrul orașului pentru ședințele direcțiunii, pentru convenirea membrilor și pentru așezarea bibliotecii.

Acest local s'a aflat deocamdată în casele de lângă biserica catedrală ale comunei noastre bisericesti, o sală destul de încăpătoare unde s'au transportat mobilele și biblioteca Asociațiunii. Pentru aceasta sală direcțiunea s'a angajat a solvi arânda anuală de 400 cor. Simțim însă cu toți că prin închirierea sale de subț întrebare, chestiunea nu este nicidecum rezolvată. Asociațiunea din Arad pentru cultura poporului român n'ci odată nu-și va avea casa sa proprie în centrul Aradului, câtă vreme ea va fi silită să trăiască pribegind din casă în casă.

Cu o sumă de cel puțin 100 mii de coroane s'ar putea nesmintit așeza Asociațiunea noastră la un loc în casele sale proprii, de unde cu demnitatea dorită ar putea revărsa razele culturii românești în provincia Aradului nostru și noi nădăduim, că iubirea de neam a românilor din aceasta frumoasă și bogată provincie cât mai curând își va ridica un cuib stător între zidurile acestui oraș.

Ca un modest început spre acest scop prim-direcțiunea din partea sa a depus la casa acestei societăți suma de 100 cor., și a predat direcțiunii o declarațiune despre aceea, că în patru ani consecutivi va preda Asociațiunii aceeași sumă, deci în total suma de 500 cor.

Cartea, cântarea și muzica, sunt stâlpii culturii naționale, iar cultura adevărată nu se poate întemeia, decât pe moravurile, curate și buna stare materială.

Având aceste adevăruri în vedere, direcțiunea a socotit să scurteze cauzele principale ale stricăciunii moravurilor și ale sărăciei materiale, și aflând între acestea cauze ca una dintre cele mai principale, plaga grozavă a alcoolismului, a socotit să inițieze între marginile modeste ale puterilor sale intelectuale și materiale lupta contra acestei adevărate nefericiri și în scopul acesta a procurat un proiectograf și cu ajutorul acestuia a început seria prelegerilor publice în contra alcoolismului.

Prim-direcțiunea Asociațiunii noastre a ținut

prima prelegere de acest soi în Casa Națională înaintea păturei noastre inteligente, apoi alte tot acolo înaintea țărânilor noastre din Arad. Domnul profesor seminarial și membru al direcțiunii Nicolae Mihulin a ținut apoi asemenea prelegeri în mai multe comune românești din jurul Aradului.

Direcțiunea s'a adresat în urmă comitetului Reuniunii învățătorilor din dreapta Murășului cu rugarea, ca domniile învățători să continue aceste prelegeri prin sate și spre acest scop i-a pus la dispoziție proiectografii Asociațiunii.

Cu multă laudă la adresa învățătorilor noștri putem constata, că rugarea noastră a aflat foarte binevoitoare ascultare și prelegerile anti-alcooliste în comitatul Aradului au început șir. Despre acestea dăm onoratei adunări generale raport special lucrat din partea membrului direcțiunii și președinte al Reuniunii învățătorilor dl Iosif Moldovan.

Un alt mare rău al poporului nostru este, fără îndoială, analfabetismul. Harnicii noștri învățători s'au angajat pentru combaterea acestui rău și în acest scop măreț direcțiunea a votat reuniunii învățătorilor un ajutor modest de 200 cor. Dl Iosif Moldovan va prezenta onoratei adunări generale și în această chestiune raport special.

De ani de zile s'au făcut în sânul societății din Arad încercări pentru înființarea unui cor, care să cultive cântarea românească. Aceste încercări însă, durere, au rămas totdeauna zadarnice. Acum de când dispune de un local propriu al nostru, direcțiunea a înghiebat de nou un cor mixt subț conducerea dlui profesor de muzică Trifon Lugojan. Probele până acum se țin regulat și nădăduim, că pe viitor corul Asociațiunii noastre va fi un nou și puternic cheag pentru societatea românească din Arad și jur.

Deosebită atențiune merită conferențele publice. Acum când chiar guvernele se ocupă de chestiunea cultivării mai departe a generațiilor mai în vârstă, societățile culturale au îndoită datorința a îngriji, ca prin conferențe publice să se țină viu interesul publicului pentru problemele culturale. Plecând din acest punct de vedere, direcțiunea cu ajutorul mai multor sprijinitori ai culturii românești a inițiat și în anul curent o serie de conferențe publice în Arad, dintre care cea dintâi s'a și ținut deja, anume conferința dlui profesor A. Sădeanu despre originea românilor. În 8/21 Februarie, va conferința doamna Marilina Bocu, despre pictorul Nicolae Grigorescu, în 22 Febr., (7 Martie) dl Ioan Russu Șirianu despre noua mișcare literară, în 1/14 Martie dl Sever Bocu despre Moise Nicoară și în 8/21 Martie dl profesor Nicolae Mihulin, despre viața omului preistoric, iar pentru adunarea de azi își va ține publicistul nostru Gheorghe Pop dizertațiunea sa despre limba românească.

Un lung șir de ani biblioteca Asociațiunii a stat ascunsă în dulapuri fără nici un rost și fără nici un folos. Acum direcțiunea va căuta modalitățile, ca această bibliotecă să fie pusă la dispozițiunea publicului, ca astfel cartea românească să afe intrare în casele și în cuinele românești. Despre starea bibliotecii vă prezentăm raport special prin bibliotecarul Cornel Lazar.

Tot subț aripile asociațiunii câțiva tineri au înființat în zilele din urmă o orhestră. Ne lipsesc însă instrumentele necesare și Asociațiunea își va face una dintre datorințele sale, dacă prin procurarea instrumentelor de lipsă va da posibilitatea să se cultive între noi tot mai mult muzica, floarea cea mai dulce a culturii fiecărui popor.

Situațiunea materială a Asociațiunii nu o putem numi mulțumitoare. Taxa de membru e foarte mică, totuși membrii sunt foarte puțini. La tot cazul o insistență mai sistematică din partea direcțiunii în aceasta chestiune, așa credem, ar îndrepta starea actuală. Despre starea financiară a Asociațiunii vă prezentăm asemenea raport special prin casarul nostru.

Direcțiunea a continuat și continuă a da ajutoare mai mici ucenicilor de meserii, dar datorința noastră cea mai de căpetenie în aceasta a face o credem în aceea ca să căutăm și să aflăm modalitatea de a grupă și a organiza pe meseriașii noștri subț steagul Asociațiunii cu scopul de a-i face și pe dâșii părtași de roadele luminoase ale culturii românești. Neizbutirea

BITAY și BENEDIK,

stiler artistico pentru obiecte bisericesti

BUDAPEST, IV. Váci-utca 55.

Mare magazin de tot felul de balne bisericesti, prapori, potire, fecnice de altar, lustre, cruci și tot felul de obiecte pentru montarea bisericilor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.

În atelierul nostru de sculptură se fac iconostase complete, altare, tabernacule, ansvoane, icoane portative. — Pictare de iconostase și icoane sante, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere. Pe omul nostru expert îl trimitem fără taxă la fața locului, pentru primirea lucrului.

încercărilor din trecut pe acest teren nu ne vor descuraja și nădăjdum, că deja la anul viitor vom fi în stare a raporta și ceva succes pozitiv în această materie de mare importanță.

Va trebui Asociațiunea să se ocupe și de îndreptarea poporului nostru pe terenul economic, apoi de igiena poporului. Tot chestiuni mari și grele vrednice de ambițiunea oamenilor cari doresc binele poporului lor.

În toate acestea chestiuni direcțiunea de acum a Asociațiunii mărturisește principiul sănătos al strămoșilor festina lente, încet, dar progresând.

Aducem la cunoștința onoratei adunări generale, că direcțiunea dela ultima adunare până la cea de față a ținut în total 6 ședințe, în care a desbătut chestiunile puse la ordinea zilei și a luat dispozițiunile de lipsă în aceste chestiuni. Cauza că s'au ținut așa puține ședințe a fost înaintea de toate lipsa unui local propriu al Asociațiunii, apoi greutatea cunoscută a tuturor începuturilor, nu mai puțin lipsa de puteri intelectuale cari să se angajeze cu ambițiune la promovarea scopurilor urmărite prin Asociațiune.

Rugăm onorata adunare generală, să binevoiască a lua la cunoștință acest raport al nostru și ascultând și celelalte rapoarte să binevoiască a da absolutoriu direcțiunii, care a funcționat dela ultima adunare generală până în ziua de astăzi.

Raportul casierului

e citit de dl. *Virgil Antonescu*. Starea casei la 31 Dec. 1908 a fost 1035.87 cor., care sumă este depusă spre fructificare la institutul »Victoria«. La casa Consistorului din Arad sunt depuse 18,114.87 cor. Mai sunt 2 acții la »Sentinela« în valoare de 303 cor. Dela 1 Ian. 1909 până azi au încurs din taxe și donațiuni 429 cor., din cari subtrăgând cheltuielile, rămân 37.34 cor. *Asociațiunea dispune deci, azi la 11 Februarie 1909 de 19.491.08 cor.*

Raportul bibliotecarului.

I-se dă apoi cuvânt dlui *Cornel Lazar*, bibliotecarul Asociațiunii. În bibliotecă sunt azi 600 opuri. Biblioteca în cursul anului a fost slab cercetată, și asta îndeosebi din lipsa unui local potrivit. Bibliotecarul propune deci, ca pe viitor Asociațiunea să închirieze un local mai la îndemâna publicului, și să se voteze o sumă oarecare pentru augmentarea bibliotecii, care ar trebui să fie cel dintâiu gând al Asociațiunii.

Raportul d-lui Iosif Moldovan.

D. Moldovan face tabloul activității culturale a Reuniunii învățătorilor români din protopopiatele aradane I—VII, activitate mănoasă, dezvoltată în două direcțiuni: în contra alcoolismului și în contra analfabetismului. Asociațiunea a sprijinit cu concursul său frumoasa activitate a învățătorilor.

În 29 Octomvre, anul trecut s'au întrunit la școala centrală din Arad peste 40 de învățători, unde dl. V. Goldiș, directorul Asociațiunii le-a ținut o însuflețitoare cuvântare, îndemnându-i la lupta împotriva alcoolismului, iar d. profesor dela școala normală, N. Mihulin, le-a explicat manaua proiectografului Asociațiunii. Învățătorii au luat asupra lor sarcina apostoliei de-a merge din sat în sat, ținând pretutindeni intuitive prelegeri poporului, ilustrat prin proiecțiuni reușite. Frumoase merite și-au câștigat în deosebi învățătorii *Dimitrie Boar* din Nădab, *Nicolae Boșcaiu* din Bodești, *Traian Friedrich* din Miniș, *Petru Lupăș* din Sobotel, *Moise Mariș* din Târnova, *Pavel Dârlea* din Boroșineu, *Mihai Vidu* din Hălmagiu și *Gheorghe Petrovici* din Nădlac. Însemnătatea acestor prelegeri populare s'a relevat pretutindeni prin marea afluență a poporului.

Tot atât de frumoasă s'a desfășurat și lupta împotriva analfabetismului. Asociațiunea a sprijinit acțiunea învățătorilor cu 200 cor. Reuniunea învățătorilor a făcut tot posibilul pentru reușita cursurilor cu analfabeți, servind învățătorilor cu îndrumări. Cursurile s'au început în 15 Noemvrie anul trecut. »Avem informațiuni pozitive — zice dl. Moldovan în raportul său — că preoțimea

s'a pus în fruntea mișcării, a vestit cursurile de pe amvon, îndemnând poporul să participe la cursuri«.

»N'a fost timp ca să putem primi știri amănunțite din toate comunele, dar după informațiunile ce le avem până acum, începutul se arată satisfăcător, însuflețirea mare și prin urmare și rezultatul va fi mulțumitor«.

Alegerea comisiilor.

Se aleg apoi comisiile: pentru înscrierea de membrii și pentru censurarea rapoartelor comitetului. În cea dintâiu se aleg d-nii *Dr. Ioan Suciu, Ion Moldovan și Ion Vancu*. În a doua: d-nii *Ioan Georgia, Iuliu Herbay, Gerasim Serb, Dr. T. Pop și Dr. A. Grozda*.

Comisiile se retrag să se sfătuiască. Urmează:

Conferința dlui Pop.

Dl. Gh. Popp dă citire conferinței sale despre *Limba literară românească în Ardeal*. Arătând desvoltarea limbii noastre literare în liniamente generale, spune că în Ardeal ea a rămas departe în urma celei din România și caracterizează graiul stricat al cărturarilor noștri.

Conchide că până nu vom avea în graiul viu o limbă literară curată și bogată, nu se va putea desvolta nici literatura noastră și primejdia înstrăinării amenință clasa noastră cărturărească.

La sfârșitul conferinței se ține o pauză de 10 minute.

Biroul adunării generale.

Președinte: P. S. Sa Episcopul diecezan *Ioan I. Papp*.

Vicepreședinți: *Roman R. Ciorogariu și Dr. Nicolae Oncu*.

Notari: *Sever Bocu și Dr. Emil Monția*.

Diracțiunea.

Primdirector: *Vasile Goldiș*.

Al doilea director: *Dr. Stefan C. Pop*.

Notar: *Vasile Micula*.

Casier: *Virgil Antonescu*.

Exactor: *Ioan Moldovan*.

Econom: *Constantin Don*.

Bibliotecar: *Moise Popovici*.

Membrii în comitet: 1. Mihai Veliciu. 2. Dr. Ioan Suciu. 3. Sava Raicu. 4. Petru Truția. 5. Gheorghe Purcariu. 6. Dr. Cornel Iancu. 7. Dr. Laurian Luca. 8. Iuliu Olariu. 9. Iosif Moldovan. 10. Nicolae Mihulin. 11. Dr. Iustin Suciu. 12. Dr. Gheorghe Ciuhandu.

Fisc: *Dr. Iustin Marșieu*.

După pauză.

Dl. Dr. Ioan Suciu dă cetire referatului comisiunii pentru înscrierea membrilor.

O lungă listă de membrii fondatori și pe viață rezumă în cifre vorbitoare însuflețirea dar și puterea economică a acestui ținut românesc bogat și puternic.

S'au înscris *membri fondatori* următorii dni și dne:

Sava Raicu (Arad) 100 coroane, Procopie Givulescu (Radna) 100 coroane. (o acțiune dela »Panciovana«), Sever Bocu (Arad) 100 coroane, Dr. Gheorghe Popa (Buteni) 100 coroane, Dr. Ioan Ursu (M.-Radna) 100 coroane, Traian Vațianu (Arad) 80 coroane, Victor Popovici (Bichișciaba) 80 coroane, Dr. Ioan Nemet (Arad) 80 coroane, Dr. Sever Ispravnic (Arad) 80 coroane, Dr. Liviu Tămășdan (Arad) 80 coroane, Dr. Vasile Avramescu (M.-Radna) 100 coroane, (o acțiune dela »Panciovana«), Dr. Cornel Iancu (Arad) 80 coroane, Gerasim Serb (Arad) 80 coroane, Dr. Ștefan C. Pop (Arad) 80 coroane, Ioan Ardelean (Sintea) 80 coroane, Vasiliu Beleş

(Arad) 80 coroane, Dr. Demian (Arad) 80 coroane, Dr. A. Grozda (Buteni) 80 cor., Petru Herbay (Arad) 80 coroane, Octavian Tămășdan (Moneasa) 80 coroane, Fabricia Manoilă (Sâmbăteni) 80 coroane, Dr. Marta (Lipova) 80 coroane, Constantin Don 80 coroane, Gheorghe Fe'er (B.-Ineu) 80 cor., Dr. Ioan Suciu (Arad) 100 coroane, Axentie Secula (Șiria) 80 coroane, Nicolae Marcu (Arad) 80 coroane, Roman R. Ciorogariu (Arad) 80 coroane, Vasile Goldiș (Arad) 100 coroane, Dr. Teodor Burda (B.-Ineu) 100 coroane, Ioan S. Halmagian (B.-Ineu) 80 cor., Craciun Chera (B.-Ineu) 80 coroane, Dimitrie Popoviciu (Cermeiu) 100 coroane, Dr. Nicolae Traila 100 cor. Simeon Burza (Arad) 80 coroane, Dr. Emil Monția (Șiria) 100 coroane, Ioan Popescu (Toracul-mare) 80 coroane. Ulterior s'au mai înscris următorii membri fondatori: Constantin Grozda (Șimand), Dr. Ioan Pop (Lipova), Gheorghe Nichin (Arad), 100 cor. G. Mladin (Șilinghia), Dr. Lazar Ghebeleş, Mărioara Ghebeleş născ. Morariu, Emilia Chicin născută Caba și Nicolae Chicin (Nădlac), Dr. Aurel Novac și soția Florica Pavlovici (Pecica).

S'au înscris cu totul 10 membri fondatori cu câte 100 de cor., 38 cu câte 80 de cor., și 81 de membri ordinari cu câte 4—5—6—20 de coroane.

Suma totală intrată astăzi în vistieria Asociațiunii aradane este de tot 4460 de cor.

Deci un strălucit succes nu moral numai dar și material.

Președintele îi declară pe toți membrii fondatori și onorari respective ordinari în ovațiunile entuziaste ale azistenței.

Raportul comisiunii de examinare.

Raportorul, dl. *Teodor Papp* avocat spune, că Asociațiunea va avea în curând un local propriu. Dl. *Vasile Goldiș* a dăruit pentru acest scop suma de 100 de cor. și s'a angajat să mai dea 400 de cor., dând în fiecare an câte 100 cor.

Acțiunea antialcoolică a Asociațiunii are succes deosebit. Chiar în părțile Zărandului raportorul a constatat că plaga alcoolismului a început să dispară.

Cartea și muzica națională aceasta este idealul ce trebuie să urmărească Asociațiunea. Propune ca biblioteca să fie alimentată neconținut destinându-se o sumă anuală din budget pentru scopul acesta. Raportorul subliniază cu deosebire meritul *bravilor* noștri învățători, cari au organizat *cursurile* pentru analfabeți în satele din comitat. Adunarea răsplătește pe dascăli cu ovațiuni însuflețite. La urmă propune să se dea un act de desărcinare casierului, care a condus afacerile casei în bună rânduială.

Inchelere.

Președintele P. C. Sa protosincelul *Roman Ciorogariu* spune că jertfa ce s'a adus pentru Asociațiune din partea românilor din Arad, cărturari și popor, este neobișnuită, așa cum ea nu s'a văzut dela înființarea Asociațiunii. Este asta o dovadă, că vrem să dăm viață Asociațiunii, și un bun augur pentru viitor. Mulțamește azistenței întregi pentru aceasta.

La urmă adresează d-lui primar *Varjassy* mulțamită pentru bunăvoința ce a avut de a pune la dispoziția Asociațiunii localul primăriei.

După o scurtă dar bine simțită cuvântare a părintelui *Dimitrie Popovici* din Cermeiu, care, în numele adunării, mulțamește direcțiunii și tuturor fruntașilor, pentru osteneală și jertfele, ce aduc pe altarul culturii românești.

Ședința se ridică la ora 12 și jumătate.

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cerești o sticlă de

SPIRIT DE GHIATA

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provinente din răceală, ca d. r. junghuri în coaste și în spate, se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fiteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari

Cantități mai mici nu se trimit prin postă.

Se găsește și se poate comanda

Szémann Agoston,

farmacist,

Hatvan, Főter nr. 126.

Se expedeză zilnic în toate părțile țării

Banchetul.

În sala otelului »Crucea Albă« la orele 2 p. m. partea cea mai distinsă a asistenței s'a adunat la un banchet festiv. Sala prezintă un aspect distins și festiv. Este o societate aleasă și elegantă. La mesele lungi și aranjate cu un deosebit gust și măiestrie bucatele sunt servite de numeroși chelneri. Sunt vre-o 235 de tacâmuri.

La masa principală în loc de frunte șade P. C. S. părintele protosinghel Roman Ciorogariu, ca reprezentant al P. S. Sale episcopului pe care o boală îl oprește acasă. La dreapta și stânga lui sunt d-nii Dr. N. Oncu, Dr. Stefan C. Pop, Dr. Gheorghiu Feier, Sava Raicu, Dr. Ioan Suci, părintele Traian Vățianu, Emanuil Ungureanu, Vercescu prefectul județului Dolj (România), Mihail Velici, Vasile Goldiș, Procopie Givulescu, Bosnief Paraschivescu, avocatul băncii generale din București etc. etc. Este lume de pretutindeni, din Arad, din Lipova, din Radna, Beiuș Oradea, Lugoj, Timișoara etc. deși doliul din Lugoj a reținut multă lume din Bănat și chiar și din Ardeal care se anunțase.

Taraful lui Goghi din Orăștie încântă lumea întreagă cu o măiestrie de admirat. Toți convin că e o muzică excelentă cum rar putem auzi aici în Arad.

Toastele.

Cel dintâi toast îl rostește P. C. Sa părintele protosinghel Roman Ciorogariu pentru M. Sa împăratul. Spune că împăratul a arătat multă îngrijire pentru cultura românească. Dumnezeu să îi îndrepte, zice, inima și gândul către acel popor care a fost totdeauna cu iel atât în timp de pace cât și în război. Trăiască M. Sa!

Di Dr. Nicolae Oncu spune că după grele vremuri ne vedem iarăși la un loc. Ni-se pare că vedem zorii unei noi vremi, când ne adunăm în numele limbii, culturii și literaturii românești. Regretă că P. S. Sa episcopul I. I. Papp președintele de onoare al Asociațiunii lipsește din cauza de boală.

Di Petru Truța spune că adunarea de azi dovedește că în sufletul poporului din aceste locuri ieste încă dragoste de viață. Ridică păharul pentru spiritul conducător al al tuturor mișcărilor din Arad, președintele adunării de azi, P. C. Sa părintele Roman Ciorogariu.

Di Mihail Velici: Ne am adunat în numele culturii naționale românești. Noi ca români nu putem trăi decât sub scutul culturii naționale. Alături de Asociațiunea din Arad lucrează pentru ea alte două surori: »Astra« reprezentată prin dl Emanuil Ungureanu și societatea pentru teatru românesc, reprezentată prin dl Procopie Givulescu. (Se fac ovații celor doi reprezentanți).

D. Em. Ungureanu: Spune că nu este meritul reprezentanților, ci al comitetelor centrale care lucrează pentru răspândirea culturii românești. Am venit odată, zice, că un domn, membru al unei țări puternice și stăpânitoare a întrebat pe un domn dintr'o națiune mică și asuprită ce vor să facă acum când sunt asupriți l-s'a răspuns: ne vom pune să ne uităm în cultură și avere. Aceasta e casă o apucăm și azi.

Ridică păharul pentru directorul Asociațiunii Goldiș și direcțiunea întreagă.

D. Dr. Stefan C. Pop spune că acordurile muzicii îi dau jale dar și bucurie și nădejde. Când reprezentat acum un an Asociațiunea din Arad adunarea Astei mulți l-au întrebat dacă mai există și Asociațiunea din Arad. Da, am răspuns că ieste ce-i drept dar ea va renaște ca pasărea Phoenix și va duce o nouă viață. Aduce pe un elogiu oaspeților din România dd. Vercescu și Bosnief Paraschivescu cari eu venit să facă probă de solidaritatea culturală care ne numește în mod nedeslegat și veșnic. Salută și pe oaspeții veniți din celalalte ținuturi ridicând paharul pentru toți, cei veniți de departe.

D-nul Bosnief Paraschivescu spune că nu și-a îndepărtat că există atâta vlagă și putere în popo-

rul nostru. Noi cei din România suntem plămădiți din durere și suferință. Am luptat și am făcut România de azi (Trăiască). Am urmărit luptele deputaților d-voastră în cameră și sunt plin de admirațiune pentru ei.

Alături de preoții și învățătorii cari sunt cinstea acestui neam, sunt femeile române, și câtă vreme vor fi mame române vor fi și români. Ridică păharul în sănătatea femeilor române (Aplauze).

D-nul Vercescu spune că pentru întâia-oraă calcă pe pământul binecuvântat al Aradului. Am alergat cu dragoste la chemarea d-voastră și mă simt la culmea fericirii mele de român. D-nul Pop, deputat, a spus că prezența noastră e o îmbărbătare pentru d-voastră. Nu uitați însă că și d-voastră sunteți o îmbărbătare și mai mare pentru noi, căci ne dați pilda solidarității pentru neamul românesc. Ne dați o pildă, cum să lucrăm pentru ridicarea poporului românesc, pildă pe care nu am urmat-o îndeajuns. Aduce elogii Asociațiunii care solidarizează și coordonează forțele poporului. Ridică păharul pentru Asociație.

Di Dr. Ioan Suci spune că adesea însuflețirea românului e foc de paie. Nu vreau să zic că îmi voi uită de ziua de azi, dar să nu uitați de ea Dv. Asociațiunea ar trebui să fie azi mult mai departe. Nu ajunge să lăsăm pe dascăli noștri singuri să lucreze pentru popor ci să lucrăm cu toții și neconțenit pentru cultura poporului. Ridică păharul pentru țaranul nostru.

Di Vasile Goldiș spune că e silit să strice ordinul ce-a dat ca să nu se rostescă alte toasturi decât cele anunțate, dar este bine une-ori ca să se strice și rânduiala legilor (Aplauze entuziaste). Mărturisește că nu vorbim așa de bine românește ca oratorii din România, dar dacă ei ar veni mai des pela noi, docili fiind, vom învăța românește. Nu putem tăgădui legăturile ce ne unesc pe noi cu ei. Suntem frați de acelaș sânge, de aceeaș lege, de aceeaș cultură și am fi niște sălbatici dacă le-am tăgădui (Aplauze). Ridică păharul pentru elementul care ne leagă, limba românească, pe care dorește să răsună ca nota cea mai dulce în totdeauna în acordul universale al limbilor. (Apl.)

La urmă masa întreagă a cântat, stând în picioare imnul nostru național »Deșteaptă-te Române«. Masa s'a ridicat la orele 4.

Deseară la orele 9 se va ține balul »Asociațiunii« la Crucea Albă.

Manifestații studențești în Cernăuț. »N. Fr. Pr.« vestește că ieri ar fi fost o alegere furtunoasă pentru consiliul comunal. Partidele coalizate creștin-socialiștii și cu românii au sucombat. Studenții români, amărâți de acest rezultat au manifestat contra mareșalului țării baronul Wasilkko și împotriva renegatului deputat rutenian Coco Wassilkko ale căror geamuri le-au spart. Poliția i-a împrăștiat arestând mai mulți manifestanți.

Noul minister austriac. Ziarul »Wiener Zeitung« publică în numărul său de azi lista nouilor miniștri, cari compun cabinetul austriac.

Ministerul a fost astfel compus: Președinte: Bienerth; interne: Haerdil; apărarea națională: Feldzeugmeister Georgi; instrucțiune publică: contele Stürkh; justiție: Dr. Hohenburg, (președintele camerei avocaților din Graz); căile ferate: Wrba, șef de secțiune; comerț: Weiskirchner; finanțe: cavalier de Bilinski; agricultură: Dr. Braf; lucrări publice: baron Schwarzenberg; miniștri naționali: Schreiner (german); Dr. Zacek (ceh), Abramovici (polonez).

Di Cassiu Maniu osândit din nou la un an închisoare!

Se depeșează din Târgu-Murășului că neînfrântul publicist român dl Dr. Cassiu Maniu, fratele dlui deputat român, Iuliu Maniu, care se știe, a suferit deja martiriul de un an temniță, a fost ieri din nou judecat la un an pentru o scrisoare ce a adresat lui Björnson.

Despre decursul procesului i-se depeșează »Gaz. Tr.«.

Pertractarea în procesul intentat domnului Dr. Cassiu Maniu, avocat în Cluj, pentru o scrisoare ce a adresat-o poetului norvegian Björnstrjone Björnson și care scrisoare a fost publicată în »Gazeta Transilvaniei« Nr. 95 dela 1/14 Maiu 1908, s'a început azi la 8 și jumătate dimineața. A asistat un public foarte numeros; mulți inteligența maghiară, și aproape toți din pușinii intelectuali români ce se află în Târgu-Mureșului.

Au fost prezenți și d-l deputat Dr. Iuliu Maniu, fratele acuzatului și d-l Sever Dan din Cluj. Tribunalul a fost prezidat ca și la pertractarea procesului nostru de Luni de contele N. Lazar. Acuzatul d-l Dr. Cassiu Maniu s'a apărât însuși. Fusese citat ca martor la pertractare și redactorul responsabil al »Gazetei« Victor Branisce, însă deși era prezent, nu a fost ascultat, fiindcă Dr. Cassiu Maniu a declarat îndată la începutul pertractării, că dânsul a scris și subscris scrisoarea către Björnson publicată în »Gazeta« și că ia asupra sa toată răspunderea.

Procurorul Dr. Tarr, care s'a pregătit de mult pentru acest proces a adunat un arsenal de arme șoviniste, ca să combată și să cvalifice de agitație ceea ce a scris acuzatul Dr. Cassiu Maniu lui Björnson despre cazul senzaționalului proces al ministrului de justiție concediat Polonyi, care a fost atacat și demascat de adversarul său deputatul Lengyel, și despre efectul acestui proces, ce a decurs în Mai 1908, asupra conștiinței publice. Cea mai aspră armă ce a folosit-o procurorul contra acuzatului a fost că l'a declarat de repetiitori de un »incarnat daco-român«.

Acuzatul Cassiu Maniu s'a apărât cu multă energie și elocință, și a făcut o impresiune adâncă asupra publicului maghiar care era de față și asculta în tăcere.

Juriul a declarat vinovat pe acuzat, pentru delictul agitațiunii, care i-s'a imputat de cătră procuratură; iar tribunalul a condamnat pe acuzat la un an închisoare și o mie coroane amendă.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 11 Februarie n. 1909.

Din cauza sf. sărbători de mâine Vasilie, Gr., și Ioan, numărul nostru proxim nu va apărea până Sâmbătă la orele obișnuite.

— O constatare elogiioasă pentru marina comercială a României. Di Victor Popp, președintele »Companii franceze de telegrafie fără fir« cu sediul la Paris, a făcut unui confrate dela »L'Eclair« următoarea declarațiune, cu privire la posibilitatea de a evita coliziunile între vapoare pe timp de ceață.

Naufragiul vaporului american »Republic«, ai cărui pasageri și echipament a scăpat dela o moarte sigură, grație telegrafiei fără sârmă, a adus la ordinea zilei chestiunea instalării de aparate pentru telegrafia fără sârmă. Dar, zice dl Victor Popp, dacă telegrafia fără fir, permite să se năleze jur împrejur la mari distanțe situațiunea periclitată a unui vapor, aceasta nu împiedică ca vaporul să fie ciocnit de un alt vapor.

Spre a evita o astfel de nenorocire, ar fi de ajuns ca să se instaleze pe fiecare vapor o mică »antena de siguranță« ce să pună în mișcare un aparat de semnale hertziane pe o distanță de 10 miluri.

orice incorectitate în executare. — La dorință se trimite desemnuri porto-franco.

Cu distincție stimă:

Szentgyörgyi Oszkár.

Atențiunea parohiilor!

SZENTGYÖRGYI OSZKÁR,

plote și firme de embleme de biserică și auritor, **Marosvásárhely, Kosuth Lajos utca 26.**

Săvârșite orice lucru în branșa aceasta în mod de gust frumos și trainic pe lângă garanție. Insemnez că pictarea bisericilor am studiat-o în decurs de mai mulți ani în București și în celelalte orașe mai mari ale României și așa e eschizat

În timpul de ceață sau uragane de zăpadă, când vaporul umblă desorientat pe mare în plin întineric besnă »sirena hertziană«, fiind pusă neconținut în mișcare, ar trimite în jurul său până la o distanță de zece miluri apeluri conform unui cod maritim convenit. Aparatul ar primi în același timp semnalamente imediate dela vasul sau vasele din vecinătate ori dela coaste, dacă cumva vasul a rătăcit până pe acolo.

Chestiunea de rezolvat ar fi acuma, ca toate vasele de pe mare să fie provăzute cu »antene de siguranță«. Din nenorocire, nu toate vasele maritime au antene de aceste, și de aici vine frecvența ciocnirilor. S'a observat, că instalarea aparatelor ar costa prea mult. Temerea aceasta nu e întemeiată, căci cu câteva mii de franci aparatele se pot instala pe vapoare.

Ar trebui ca introducerea antenelor de siguranță să se codifice pe cale internațională, cum s'a regulat și alte chestiuni în relațiune cu navigațiunea maritimă internațională.

O depeșă din Washington a anunțat deja, zice dl. Popp, că dnul Burke, deputat de Pittsburg, a propus parlamentului american un proiect de lege ordonând ce vapoarele și vasele ce pleacă din porturile americane cu cel puțin 50 de pasageri la o distanță de peste 800 kilometri, să aibă aparatele necesare pentru telegrafia fără fir.

În privința aceasta, zice dl. Popp, trebuie să menționăm România, care e un stat mic și a luat-o înaintea Franței, căci încă din anul 1905, șase din vasele ei comerciale ce fac serviciul între Constantinopole, Smyrna, Alexandria etc., toate sunt provăzute cu antene de siguranță.

Cu ocazia aceasta pot să vă aduc un exemplu, continuă dl. V. Popp, cazul cu vaporul »Principesa Maria«, care fu salvat de o colisiune pe un timp de uragan de zăpadă, grație antenelor de siguranță maniate de regretatul meu fiu René Popp, care fu decorat pentru aceasta de regele României. Fiul meu muri câțva timp după aceea, făcându-și serviciul în armata franceză, în calitate de telegrafist în forțul de pe Mont-Valériu.

— **Catulle Mendès.** Tragica moarte a cunoscutului scriitor francez a avut un puternic răsunet în România și mai ales în Capitală, unde Catulle Mendès era foarte bine cunoscut, atât prin operele sale cât și prin cele două conferințe ținute în țara noastră.

Mendès se născuse la Bordeaux în anul 1841. De tânăr s'a apucat de literatură și-a luat o parte activă la toate luptele prin care a trecut literatura franceză în ultima jumătate a secolului trecut. Intemeie revista »Fantasistă«, unde colaborau Theophile Gautier și Albert Glatigny și din care mai târziu se născu școala »Parnasiensilor«. Inceputurile acestei școli sunt descrise cu mult umor de cătră Mendès în opera sa »La légende du Parnasse contemporain«.

A publicat un număr considerabil de volume, poezii, nuvele, romane și piese de teatru, dintre care cele mai cunoscute sunt »Les Charmes, Hespérus, Les folies amoureuses, La femme de Tabarin« etc. Una din operele sale de căpetenie este »Istoria literaturii franceze în secolul al XIX, carte comandată de Gheorghes Leygues ministru al instrucțiunii publice pe vremea acea. În ultimul timp, Mendès era cronicarul teatral la ziarul parisian »Le Journal«. Cu moartea lui se stinge un literat de frunte și un polemist temut, Mendès a fost căsătorit câteva luni cu Judith Gautier, fiica marelui Theophile. Actuala sa nevastă, este deasemenea una din cele mai talentate scriitoare ale Franței.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Ședința camerei.

Budapesta, 11 Februarie. La începutul ședinței raportorul comisiei de justiție își prezintă propunerea de a pune sub acuză pe membrii cabine-

tului Fejérváry. Urmează continuarea discuțiunii pe paragrafi a reformei impozitelor.

Wekerle spune că nu poate adopta modificările prezentate ieri de deputatul Mezöfi.

Mezöfi prezintă o coală provăzută cu iscăliturile alor 20 de deputați, cari pretind să se puie la vot amendamentul solicitat de el. În senzul vcestui eveniment proprietarii cu venit mai puțin de 800 cor., să nu plătească dare. Președintele nu încuviințează votarea, deoarece nu sunt de față decât 15 înși, dintre cei cari au iscălit coala.

La paragraful 31 vorbește iarăși Mezöfi, solicitând unele modificări. Mai vorbesc Reök, Polónyi, Nagy Gy., Mérey, Wekerle. Discuția continuă.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 5 Februarie 1909.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Aprilie 1909	25.26—25.28
Săcară pe Aprie	18.08—18.10
Cucuruz pe Maiu	14.52—14.54
Ovăs pe Aprilie	17.18—17.20

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou	
De Tisa — — — —	26 K. 15—26 K. 45 fil.
Din comitatul Albei —	25 > 75 26 > 10 >
De Pesta — — — —	25 > 80—26 > 15 >
Bănățenesc — — — —	26 > 10—26 > 40 >
De Bacica — — — —	25 > 90—26 > 30 >
Săcară — — — —	19 > 70—19 > 90 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16 > 70—16 > 90 >
> > calitatea a II.	16 > 20—16 > 50 >
Ovăs > > I.	17 > 55—18 > — >
> > > II.	17 > 25—17 > 55 >
Cucuruz — — — —	13 > 90—14 > 10 >

Roșta Redacției.

M. S. în Săclăuș. Cântecile, pe cari ni-le trimiți d-ta, le-am mai cetit undeva. Noi publicăm numai cântece, cari nu s'au tipărit încă nicăiri. De acestea să ne trimiți.

Teodor Guleș. Așa de frumos, ca d-ta, prin cântec, n'a m-ai vorbit, de mult, nimenea cu noi. Te rugăm să ne mai trimiți.

Petru Tânislau a Luchii, Zlatna. — Țigle bune de acoperit se capătă la Bohn în Lugoj. Cere catalog de prețuri. Adresa: Bohn cserépgyára, Lugos.

Coriștilor Murani. N'am avut intenția să vă vătămăm și luăm act că informațiile publicate de noi sunt izvorâte din patimă. Vă rugăm însă un lucru: puneți pace între d-voastre și învățător, pe care să nu credeți că-l părtinim, dimpotrivă, observând, că nu caută pacea ci gâlceava, îl vom muștra mai rău chiar ca pe d-voastră.

Roșta Administrației.

Ioan Vanc lui Iosif, Gașa. Numai după primirea prețului am putea trimite cartea cerută.

Mitru Corde, Naprad. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Stefan Paun, Mercina. Am primit 2 cor. abonament până la finea anului 1908

George Stoia, Cuied. Am primi 2 cor. ca abonament până la 1 Martie 1909.

Iosif Lasconi, Brazova. Am primit 4 cor. ca abonament pe 1909 întreg.

Nic. Grecu, Porcești. Anunțul costă după mărimea anunțului. Pețul numai după primirea textului am putea fixa.

Ioan Stefanovici, Vinga. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1909. Statutul organic se capătă la librăria Arhidiecezană din Sibiu.

George Crâznic, M.-Radna. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Gheorghe Marinca și Eremie Barbu. Nereu. Am primit pentru ambii 2 coroane, abonament până la 1 Iulie 1909.

Gavril Itineanț. Checica Română. Am primit 4 cor. ab. până la 1 Iulie 1909. Cucul din Ardeal nu mai apare.

Nicolae Jivi, Chișoda. Am primit 80 fil. pentru 2 calendare.

Vasile Bradin lui Vasile Cuvin. Am primit 4 cor., abonament până la 1 Iulie 1909.

George Bradin lui Vasile Cuvin. Am primit 2 cor., abonamen până la 1 Ianuarie 1909.

Nicolae Dorca Ladamos. Am primit 12 cor., abonament până la 1 August 1909.

Vasile Iancu Făget. Am primit 2 cor., abonament până la 1 Iulie 1909. Noi n'am oprit trimiteria ziarului.

George Cercel și George Ciorei Cebza. Am primit 4—4 cor., ca abonament până la 1 Iulie 1909.

Ioan Dmicea Valeabouf. Am primit 4 cor., abonament pe anul întreg 1909.

Artimon Rus V. Am primit 2 cor., abonament până la 1 Iulie 1909.

Treicu Roșu S. Am primit pentru d-ta 2 cor. abonament până la 1 Ian. 1909 și 4 cor., pentru Agentura Astrei.

Ioan Magda, Giula. Am primit 2 cor. ca abonament pe sem. I. 1909.

Isăilă Pop. G. Vârșand. Am primit 2 coroane abonament restant până la 1 Ian. 1909.

Ioan Ferfaloga, Temerești. Am primit 2 coroane ca abonament restant pe sem. II 1908.

Todor Copil. Pecica. De aici merge ziarul regulat. Caută la poștă.

Toader Tâmaș. Zărând. De aici merge ziarul regulat.

Petru Moater. Cârnecea. Așteptați hotărârea comitatului. E cam greu să vă scăpați de astfel de oameni.

Meilă Boiță. Cenadul-sârbesc. De aici merge ziarul regulat. Am făcut arătare la poșta de acolo.

Ioan Lucea. Mănerău. Am primit 2 coroane ca abonament până la 1 Iulie 1909. Pentru Ioan Rantea când ai trimis banii? N'am primit.

Nicolae Vrăbete. Patas. Abonamentul d-tale a expirat la 1 Octomvrie 1908, deci ai 1 coroană restantă pe anul trecut.

G. Schiopu. Sacoșul ungiuresc. Am primit 4 coroane ca abonament pe 1907. Ziarul de aici merge regulat. Fă arătare la poșta de acolo.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar Gheorghe Nichin.

Copii născuți prea de vreme

pot fi salvați de chircire și fizică prin Emulsiunea SCOTT și recâștigă vigoarea și violciunea obișnuită.

Mii de părinți îngrijați

privesc cu încântare cum sănătatea copiilor lor merge tot spre bine. Copii primesc bucuros și mistuesc ușor

Emulsiunea Scott,

chiar și când resping laptele.

Prețul anul liacon veritabil 2 cor. 50 fil.

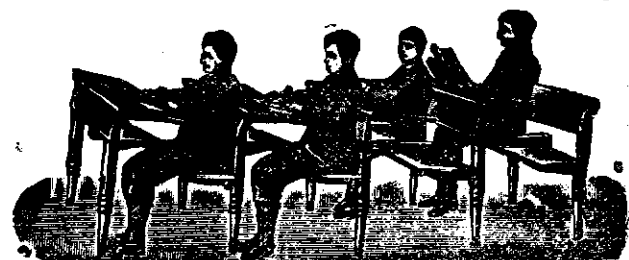
De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunei a se luă seamă la marca metodelui SCOTT — care este pescarul.

Bănci de școală
Mobile de școală
Mobilă modernă de blurouri
și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și portu franco.

Ajută-ți și îți va ajuta și Dumnezeu!

Acest adevăr de aur se poate ajunge numai așa, dacă cel ce suferă folosește mijloace de vindecare, cari pe lângă estinate întrece ori-ce aparat scump, atât în privința durabilității cât și a efectului. — **Galvani** se poate folosi cu Cordonul electric „Galvani” succes sigur la: Reumă, răceală, nervositate, la boala șirea spinării, de stomac, impotență, paralizie și altele.

Scrisoare de recunoștință: Francisc Veis, cărâșmar, Sibiu. Aduc cu bucurie la cunoștință că prin folosința aparatului „Galvani”, am simțit multă ameliorare în boala mea (trabesdorselis) așa încât nu mai am nevoie nici de cârje. Aparatul deși îl folosesc de un an funcționează fără cusur. Singurul fabricant:

Ștefan Kmoskó, învățător reg. cat. Sibiu (Nagyszeben) Terezianum No. 11.

Nu e permis să lipsească din nici o familie „GRAMOFONUL”, care înveselește toată casa. Isvorul cel mai estin de al procură e la marele comerciant de mașini de vorbit pentru Ungaria și România

Toth József SZEGED, Könyök utca 3 szám.

Se vinde cu condiții de plăttre în rate. Pe lângă garanție.

Au sosit înregistrări noi românești, cântări și muzică cu forță naturală.

— Prețul curent se trimite gratuit. —

Se caută contra vânzătorii! Corespondența se face în limba maghiară, germană și franceză. Cu stină: TOTH JÓZSEF.

Inscripții școlare

conform ordinației ministrului de culte și instrucției, precum și a forurilor bisericești-școlare, se află spre vânzare la:

Librăria diecezană din Arad.

Prețul 8 coroane.

Gmeiner E.

fabrică de curele pentru mașini. BRASSO.

Din cea mai bună piele de curele.

Mai multe feluri de curele de cusut și de legat în cea mai bună calitate.

Curele de mânat din prima calitate de piele.

Preț-curent și modele se trimit după dispoziția on. public.

Prăvălia

ATLANTIKA

T import de cafea, **T**
tea și rum

L s'a deschis astăzi în **L**

A ARAD **A**

N Andrásy-tér 20 **N**
(Palatul Fischer Elize)

T Vis-à-vis de edificiul **T**
comitatului.

I Prăjitorie elec- **I**
trică de cafea.

K Zilnic prăjire proaspătă. **K**

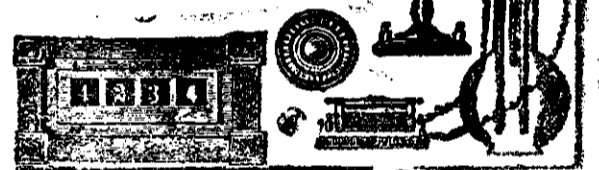
ATLANTIKA

Körmendi Mihály

mehanic și electrotehnic Cluj (Kolozsvár) Egyetem-u. 1.

Fabrică și repară aparate pentru ingineri, aparate de școală și fizice, mai departe sonerie electrică de casă și aparate electrice medicinale, mașini de cusut, de scris, biciclete. Ține în deposit părți singuratică pentru conducte electrice, biciclete și mașini de cusut

Cea mai estină sursă de cumpărat!

Mediaș-Medgyes

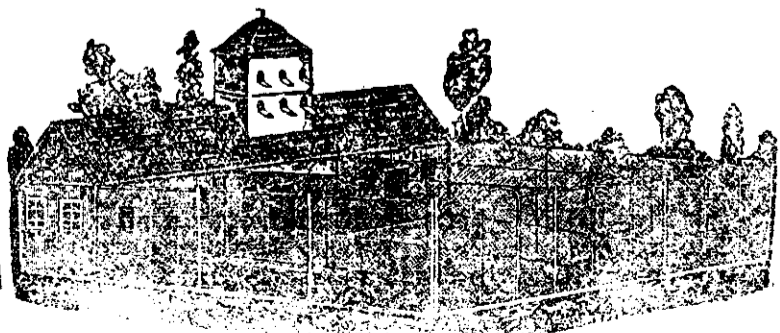
— Piața târgului. (Markt plaz Nr. 8). — Depozit bogat de tot felul de ciasornice de buzunar de aur, argint, metal și nickel. Atriculo optice de aur și argint. Ochelari și zvikeri de argint de China, patentate prin lege.

:: Reparaturi solide și estine. ::

Neubauer János

fabricant de funii, țesături, de grilajuri, de site și saltele de sârmă. DEBRECZEN.

Recomandă preparatele sale de sârmă ca: țesături de sârmă din aramă fer și ținc are în depozit pentru mori fabrici și scopuri agricole. Recomandă sita de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică la îngrădit de grădini, curți de galțe, sită de sârmă cu ramă de fer la lucrări de pământ, nisip, petriș ș. a. Apărătoare de scântei la locomotive, mori și coșuri de fabrici. Somiere elastice pentru pat pe staluri de fer și lemn. Cu un cuvânt tot felul de lucrări ce se țin de aceasta branșe.

CU PREȚURILE CELE MAI MODERATE.

„VICTORIA“

instituit de credit și economii, societate pe acțiuni în ARAD.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »VICTORIA« prin aceasta se invită conform §-ului 17 din statutele

a XXI-a adunare generală ordinară

care se va ține în Arad, la 21 Februarie 1909 st. n. la 10 ore înainte de amiază, în localitățile institutului (Calea Arta ducele Iosif Nr. 2).

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere, și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra distribuirii profitului curat.
3. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1909.
4. Alegerea a 2 membrii în direcțiune.
5. Modificarea statutelor (§§. 41, 53, 54, 55, 56, 57, 58).
6. Înființarea de filiale.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, în sensul §-ului 22 din statute, sunt rugați a-și însuși la direcțiune dreptul lor de participare la adunarea generală și eventual dovezile de plenipotență, cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, la 9 Februarie 1909.

Direcțiunea institutului.

Activa Pasiva

CONTUL BILANȚ

		Cor.	fil.			Cor.	fil.
Casa în număr	174165-08			Capital societar, 6000 acții à Cor. 200.—		1200000	—
Bon în Giro-conto	100842-92	275008	—	Fon. de rezervă	*) 976968.—		
Bon la alte bănci		42980	55	Fond special de rezervă	15000.—	991968	—
Cambii		9296535	13	Fond de penziuni		126748	—
Imprumuturi ipotecare		1574155	—	Depuneri spre fructificare		6820492	93
Avansuri pe efecte		36477	—	Depozite de cassa		40734	86
Credite de cont-curent		73315	—	Cambii reescontate		2923947	90
Efecte proprii:				Contribuțiune restantă la depuneri		15591	97
50000.— Cor. nom. oblig. com. cu 4% »Pesti hazai első takarékpénztár egyesület« à 90.—	45000.—			Dividendă neridicată		2658	—
10000.— Cor. nom. scris, fonc. cu 4 1/2% »Egyesült bpesti fővárosi takarékpénztár« à 97.—	9700.—			Diverse conturi creditoare		10583	93
25000.— Cor. nom. obligațiuni cu 4 1/2% »Hazai bank részvénytársaság« à 97.—	24250.—			Interese tranzitorii anticipate		120452	70
20 buc. acții »Banca austro-ungară« à 1700.—	34000.—			Profit transpus din 1907	10975-98		
100 » » » »Ústrédni banka českých sporitelien« din Praga » » » » à 400.—	40000.—			Profit net	179384-57	190360	55
50 buc. acții »Magyar pénzügyintézetek központi hitelbankja r. t.« à 960.—	48000.—						
Acții dela diverse bănci și întreprinderi	85960.—	779210	—				
Casa institutului și alte realități		311627	68				
Mobilier după amortizare	10056.—	9050	40				
Diverse conturi debitoare	1005-60	30486	58				
Interese tranzitorii restante		14693	50				
		12443538	84			12443538	84

*) Cu dotarea din acest an de Cor. 23032.— Fondul general de rezervă se urcă la suma de 1000000 Cor.

Debit Credit

CONTUL PROFIT ȘI PERDERI

		Cor.	fil.			Cor.	fil.
Interese pentru depuneri spre fructificare	304118	87		Venit transpus din anul trecut		10975	98
Interese de reescont	145081	04		Interese:			
Spese:				dela cambii	626102-76		
Salare	56135	—		» imprumuturi ipotecare	119391-28		
Bani de cvartir	10192	—		» avansuri pe efecte	2796-24		
Imprimare, diverse plăți, spese de birou	32885	87		» cont-curent	5198-10		
Porto	9890	97		» efecte proprii	34440-30	787928	68
Chirie	4600	—		Chirie și alte arânzi		18059	79
Marce de prezență	3600	—		Proviziune și alte venite		19056	50
Contribuțiune	47739-18						
10% dare la depuneri	30411-87	78151	05				
Amortizare din mobilier		1005	60				
Profit transpus din anul 1907	10975-98						
Profit net	179384-57	190360	55				
		836020	95			836020	95

Arad, la 31 Decembrie 1908.

Dr. Nicolae Oncu m. p.
director executiv.

Sava Raicu m. p.
secretar.

Ioan Moldovan m. p.
contabil.

Mihai Veliciu m. p.
președinte.

Direcțiunea:

Roman R. Ciorogariu m. p.
v.-președinte.

V. Mangra m. p.

P. Truția m. p.

Dr. Nicolae Cioclan m. p.

Tr. Vașianu m. p.

G. Popoviciu m. p.

Dr. A. Demian m. p.

Comitetul de supraveghere:

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

G. Feier m. p., preș.

N. Marcu m. p.

Dr. S. Ispravnic m. p.

Axente Secula m. p.

Dr. Cornel Ardelean m. p.